

IN 'T KORT

Gemeente Den Haag, energiebedrijven Eneco en E.ON Benelux en woningcorporaties Staedion, Vestia en Haag Wonen bundelen de krachten en hebben Aardwarmte Den Haag v.o.f. opgericht om een uniek en duurzaam aardwarmteproject te realiseren. We boren naar warmte in de kern van de aarde, op ruim 2.000 meter diepte. Met deze schone energie verwarmen we in de komende jaren duizenden nieuwbouwwoningen en -bedrijven in Den Haag Zuidwest. Dat scheelt jaartijks 5.000 ton CO₂-uitstoot. Dat is 70 procent minder dan bij traditionele verwarming! Gemeente Den Haag wil in 2040 CO₂-neutraal zijn. In Den Haag Zuidwest maken we met dit project een flinke eerste stap.

WERK IN UITVOERING

BOORLOCATIE LEYWEG

De aardwarmteboring is bijna gereed. De laatste werkzaamheden worden in oktober uitgevoerd. Hierna wordt de boorinstallatie afgevoerd en de locatie ontruimd. **Planning:** De laatste booractiviteiten en de ontruiming zijn naar verwachting medio november gereed.*

REALISATIE AARDWARMTECENTRALE

De realisatie van de aardwarmtecentrale op de hoek van Zuidwoldestraat en de Leyweg is in volle gang. **Planning:** Naar verwachting is de aardwarmtecentrale medio 2011 gereed.*

SLOOP IN TINARLOSTRAAT

In de Tinarlostraat zijn woningen gesloopt. Hier worden op termijn woningen gebouwd die op aardwarmte worden aangesloten. **Planning:** De sloop is inmiddels afgerond. De puinverwerking moet nog plaatsvinden. De start van de nieuwbouw is nog onbekend.

RENOVATIE ZUID57

Zuid57, het voormalige Stevin College, aan de Zuidlarenstraat wordt volledig gerenoveerd tot een verzamelgebouw voor creatieve bedrijven en zal op aardwarmte worden aangesloten. **Planning:** Er worden momenteel diverse sloopwerkzaamheden uitgevoerd. De opbouw start januari 2011.

OPLEVERING LAAN VAN GROEN

Aan de Meppelrade is het nieuwbouwproject Laan van Groen gerealiseerd. Laan van Groen bestaat uit 13 luxe eengezinswoningen die op aardwarmte worden aangesloten. **Planning:** De woningen worden in de laatste week van oktober opgeleverd.

START VERKOOP LA LIGNE II

De verkoop van nieuwbouwproject La Ligne II aan de Zuidlarenstraat is gestart. La Ligne II bestaat uit 34 eengezinswoningen. **Planning:** De start van de nieuwbouw is nog onbekend.

BESTAANDE WONINGEN

Een aantal nieuwbouwprojecten zijn gewijzigd. Daarom onderzoeken Staedion, Vestia en Haag Wonen de mogelijkheden om aardwarmte op bestaande woningen aan te sluiten. Eneco onderzoekt tegelijkertijd de mogelijkheden om aardwarmteleidingen aan te leggen voor bestaande woningen.

* Omwonenden van de werkzaamheden worden geïnformeerd via een huis aan huis-nieuwsbrief.

MEER INFORMATIE

Wilt u meer weten over aardwarmte in Den Haag? Kijk dan op onze website www.aardwarmtedenhaag.nl. Vindt u daar niet het antwoord op uw vraag? Stuur dan een e-mail naar info@aardwarmtedenhaag.nl.

WWW.AARDWARMTEDENHAAG.NL

“Niemand is daar ooit beneden geweest”

Frank Schoof maakt deel uit van de tweekoppige directie van Aardwarmte Den Haag. Zijn expertise bij dit project ligt zowel op het organisatorische als technische vlak. Hij kan dus van alles vertellen over de boring naar aardwarmte en hoe de zaken er voor staan.

Er is weer een mijlpaal in het aardwarmteproject bereikt.

Vertel er eens wat meer over?

Frank: “We boren twee putten; de ‘productieput’ en de ‘injectieput’. Via de productieput halen we warm water naar boven dat we gaan gebruiken om de woningen te verwarmen. Eind september bereikten we een diepte van 2.200 meter en was de boring van de productieput afgerond. De boring was een groot succes, omdat de bron de gewenste hoeveelheid water van 150 m³ per uur kan leveren en de gewenste temperatuur heeft van ongeveer 75 graden Celsius.”

Was het succes een opluchting?

“Jazeker. We hebben natuurlijk uitgebreid onderzoek gedaan voordat we aan dit project begonnen. Er zijn modellen gemaakt van de bodem en we hebben tal van berekeningen laten maken. Maar uiteindelijk blijft het een model met een kansberekening. Niemand is daar ooit beneden geweest. Dus het blijft altijd een beetje spannend.”

Wat gebeurt er nu?

“Begin oktober zijn we gestart met het boren naar de ‘injectieput’. Via de productieput pompen we warm water uit de aarde omhoog. Vervolgens wordt de warmte uit het water gehaald. We kunnen het afgekoelde water niet in een meertje of sloot afvoeren, omdat het water te zout is. We gebruiken de injectieput dus om het water weer terug de aarde in te pompen.”

Hoe lang duurt de tweede boring?

“Dankzij de eerste boring, weet de boorfirma wat hij kan verwachten. Als het een beetje meezit, kunnen we de boring van de injectieput twee keer zo snel afronden.”

Wanneer zijn alle werkzaamheden op het terrein klaar?

“We streven ernaar de tweede boring eind oktober klaar te hebben. Half november zijn dan alle werkzaamheden op het boorterrein afgerond. Dat betekent dat de boor weg is en de containerwand is afgebroken. De bouw van de aardwarmtecentrale, een paar honderd meter verderop in de tramkeerlus, is nog in volle gang en duurt tot medio volgend jaar. Hopelijk kunnen we aan het einde van de zomer van 2011 onze klanten aardwarmte gaan leveren.”

VEELGESTELDE VRAAG

Waarom wordt de bron getest en wat is het resultaat?

We testen de bron, omdat we zeker willen weten dat we voldoende water op kunnen pompen en dat de temperatuur van het aardwater hoog genoeg is om woningen te verwarmen. Dat doen we door op hoge diepte een pomp te plaatsen en te testen enkele honderden meters diepte een pomp te plaatsen en te testen hoeveel energie het kost om water omhoog te pompen en de temperatuur gemeten. Eind september is de put uitgebreid getest. Hieruit blijkt dat de bron de gewenste hoeveelheid van 150 m³ water per uur kan produceren en dat het water de verwachte temperatuur van 75 graden Celsius haalt. Dit is ruim voldoende om de beoogde woningen en bedrijfsruimte te verwarmen.

“We maakten ons zorgen”

Ada de Vries, Huisartsenpraktijk Het Leyendak

Naast de boorlocatie aan de Leyweg staat een groot pand, waar onder andere Huisartsenpraktijk Het Leyendak in is gehuisvest. Ada de Vries, praktijkmanager bij Het Leyendak, en haar collega's hebben de werkzaamheden op de boorlocatie op de voet kunnen volgen. Sterker nog, ze werken al bijna drie maanden zij aan zij met de boorcrew.

“Toen we voor het eerst over de aardwarmteboring werden geïnformeerd, dacht ik dat het een grap was”, vertelt Ada. “Maar al snel konden we zien dat er écht iets ging gebeuren. We maakten ons uiteraard zorgen over mogelijke geluidsoverlast. Aan het begin werden er heuwerkzaamheden uitgevoerd. Aan dat harde geluid kan je niet wennen. Dat was erg vervelend, maar gelukkig was dat tijdelijk. We hebben verder eigenlijk weinig overlast ervaren. De assistentes die aan de voorkant van de praktijk werken, horen wel een constant zoemend geluid. Maar daar kunnen ze goed mee werken. Eerlijk gezegd, hadden we meer overlast verwacht. Het is ons echt meegevallen. Het helpt dat we tussentijds goed op de hoogte worden gehouden van de vorderingen en wat er gaat komen. Zo kunnen we ons een beetje voorbereiden.” Ada vindt het wel jammer dat de boorlocatie hen het zicht tijdelijk ontnaemt en dat nieuwe patiënten de huisartsenpraktijk hierdoor minder goed kunnen vinden, maar ze heeft hier ook wel een dubbel gevoel over. “’s Ochtends fiets ik altijd langs de boorlocatie naar mijn werk. En als ik de grote lampen zie, de crew in overall en die grote boorinstallatie, dan maakt dat toch indruk. Het heeft eigenlijk ook wel wat.”

Aardwarmte Den Haag op Escampfestival

Zaterdag 25 september vond het jaarlijkse Escampfestival plaats aan de Leyweg. Aardwarmte Den Haag kon hier natuurlijk niet ontbreken. De aardwarmtecollega's hebben in de grote tent op het V&D-plein een mooie plek ingericht waar we bewoners, betrokkenen en toekomstige aardwarmtegebruikers te woord konden staan en over het project informeerden. Ruim 150 bezoekers deden mee aan onze miniquiz en kregen na afloop een mooi duurzaamheidspakket.

Werkzaamheden aardwarmtecentrale in volle gang

De realisatie van de aardwarmtecentrale op de hoek van de Leyweg en de Zuidwoldestraat is al sinds augustus in volle gang. Stebru Bouw, de aannemer, heeft sindsdien hard gewerkt aan de constructie onder de grond en de vloer van de aardwarmtecentrale. Zo is in oktober het beton van de vloer en de randbalken gestort. Wanneer de vloer gereed is, beginnen we in november met het gemaal van de centrale. Dit bestaat uit stalen onderdelen en worden bevestigd aan de betonnen ondervloer. De bevestiging is een uiterst nauwkeurig karwei en neemt enige tijd in beslag. Rond de jaarwisseling is een deel van het

gemaal van het gebouw al zichtbaar en in het nieuwe jaar gaan we natuurlijk gestaag verder met de bouw. De planning is sterk afhankelijk van het weer. Wanneer het een koude winter wordt en het een aantal dagen achter elkaar vriest, valt de bouw tijdelijk stil. Vooral nog loopt de aannemer goed op schema. Hij verwacht de aardwarmtecentrale medio 2011 op te leveren.

Kabels en leidingen

Tijdens de bouw van de aardwarmtecentrale werken we ook aan de infrastructuur van kabels en leidingen. In november wordt onder de tramrails,

tussen de boorlocatie en de aardwarmtecentrale, een grote mantelbuis geplaatst. Hier worden straks leidingen en kabels doorheen getrokken die ervoor zorgen dat het warme aardwater naar de aardwarmtecentrale en terug naar de bron wordt vervoerd. Deze werkzaamheden worden in het weekend van 27 november uitgevoerd. We werken dag en nacht, zodat de HTM zo min mogelijk overlast ervaart. 's Nachts worden enkel graaf- en hijswerkzaamheden uitgevoerd. De aannemer heeft nadrukkelijk instructies gekregen om het geluid van de nachtelijke werkzaamheden tot het minimale te beperken.

